

Przeczytaj fragment powieści Longina Jana Okonia „Tecumseh”.

Szawanez pośpiesznie uwijał się po obozowisku. Po rękawie łososiowej bluzy spływała strużka krwi.

- Zepchnijcie łódź na wodę! - krzyknął Kos do Indian, a sam, ciągle mając na muszce traperów, wolno wycofywał się w stronę rzeki. - Hej Gunter! - zawołał. - Strzelby znajdziecie na drugim brzegu Wabash. Ręce możecie opuścić dopiero wtedy, gdy canoe zniknie za zakrętem rzeki.

Czerwonoskórzy siedzieli już w łódce. Kos wskoczył do canoe i odbili od przystani. Podpłynęli pod przeciwległy brzeg i tam pozostawili trzy strzelby.

- A teraz w górę rzeki, Krzemieniu. Ja będę uważał na traperów.

Canoe pruko fale. Płynęło wolno, choć Ostry Krzemień pracował wiosłem, ile sił starczyło w jego muskularnych rękach. Wysoki Orzeł nadal krwawił. Leżał na dnie łodzi i poważnie patrzył w twarz Kosa. Co myślał w tej chwili o dziwnym białym człowieku, który tak nieoczekiwanie stanął w obronie wojowników. Kos ze sztucerem w ręku stał na tyle canoe i obserwował trzech przygodnie poznanych traperów. Ich sylwetki mały powoli i stopniowo zlewały się z zielenią krzewów. Zauważył jeszcze, jak stary Connel opuścił ręce. Wabash lekkim łukiem skręcała na wschód. Za chwilę jej wysoki brzeg, porośnięty gęstymi krzewami, przesłonił obozowisko złodziei indiańskich skórek. Kos opuścił sztucer i usiadł obok rannego.

- Czas zająć się tobą, Wysoki Orle - powiedział i z myśliwskiej sakwy wyciągnął bandaże. Nożem rozpruł rękaw pięknie haftowanej bluzy, odsłaniając krwawiące ramię. Kula przeszła przez mięsień i poważnie uszkodziła kość. Rana była bolesna. Orzeł nie mógł podnieść ręki do góry. Kos obłożył ranę suszonymi liśćmi ziół, jakie zwykł nosić w celach leczniczych, i obwiązał bandażem. - Wrócisz szybko do zdrowia, czerwony bracie! - rzekł na koniec i poklepał przyjacielsko Szawaneza po plecach.

- Biały brat ocalił mi życie - powiedział Wysoki Orzeł. - Widziałem, jak podbił łufę strzelby kojotowi o dwóch językach.

- Drobiazg, Wysoki Orle! - uśmiechnął się Kos. - Spieszymy, bo traperzy gotowi nas ścigać. - I sam chwycił drugie wiosło.

- Dokąd podąża biały brat? - odezwał się milczący dotąd Ostry Krzemień.

- Daleka przede mną droga. Śpieszę do Detroit.

- Do krainy Pottawatonich i Ottawów?

- Tak, w pobliże ich łowieckich terenów.

- Jakiego białego brata nosisz imię?

- Nazywam się Ryszard Kos. A Czipewejowie znad Lake Superior nazwali mnie Czerwonym Sercem.

- Trafne nadali ci imię - orzekł Wysoki Orzeł. - Masz białą skórę, ale serce Indianina.

I. Zadania do tekstu

1. Świat przedstawiony we fragmencie powieści:

☐ A) zawiera elementy fantastyczne	☐ B) przenosi czytelnika w dawne czasy
☐ C) nie obejmuje miejsca akcji	☐ D) współtworzą przygody bohaterów

2. Słowa: Wabash, Czipewejowie, Ostry Krzemień:

☐ A) są nazwami własnymi	☐ B) wszystkie odnoszą się do Indian
☐ C) zostały użyte przez Ryszarda Kosa	☐ D) wszystkie są rzeczownikami

3. Z tekstu wynika, że Ryszard Kos:

☐ A) był uważny i przewidujący	☐ B) długo przyjaźnił się z Wysokim Orłem
☐ C) odebrał broń traperom	☐ D) stanął po stronie pokrzywdzonych Indian

4. Narrator we fragmencie tekstu:

☐ A) jest uczestnikiem zdarzeń	☐ B) nie ujawnia myśli bohaterów
☐ C) jest pierwszoosobowy	☐ D) mówi o uczuciach Kosa

5. Podkreślone w tekście słowo sakwa oznacza:

☐ A) rodzaj torby	☐ B) kufer podróżny
☐ C) portmonetkę	☐ D) apteczkę

6. Prawdą jest, że:

☐ A) Kos dobrze znał trzech traperów	☐ B) stary Connel i jego kompani kradli złoto
☐ C) Ostry Krzemień był drobnej budowy	☐ D) Wysoki Orzeł nosił wyszukany strój

II. Zadania do lektur i wiedza o literaturze

7. Pan Tomasz, bohater *Katarynki*, podczas spacerów:

☐ A) zatrzymywał się przy wystawach	☐ B) bardzo się spieszył do domu
☐ C) oburzał się na nieuważnych przechodniów	☐ D) przechodził ulicą Miodową

8. W domu pana Tomasza (Katarynka):

☐ A) słuchano koncertów muzycznych	☐ B) często bywali goście
☐ C) znajdowały się cenne meble i obrazy	☐ D) odbywały się doskonałe przyjęcia

9. Na wprost okien mecenasa (Katarynka), z drugiej strony podwórza, znajdowało się mieszkanie wynajmowane okresowo przez:

☐ A) kłótliwą staruszkę	☐ B) urzędnika sądowego
☐ C) krawca	☐ D) dwie kobiety

10. Niewidoma dziewczynka (Katarynka) spędzała czas na:

☐ A) wsłuchiwanie się w odgłosy domu	☐ B) słuchaniu czytania matki
☐ C) spacerach po ulicy	☐ D) zabawie lalką

11. Pojawienie się kataryniarza na podwórzu kamienicy (Katarynka) wywołało:

☐ A) zdenerwowanie lokaja mecenasa	☐ B) zachwyt małej niewidomej
☐ C) oburzenie pana Tomasza	☐ D) osłupienie stróża

12. Nowela to tekst literacki, w którym:

☐ A) jest zawsze tylko jeden bohater	☐ B) zachodzi ważna zmiana w życiu bohatera
☐ C) znajdują się obszernie opisy	☐ D) zakończenie ukazuje główną myśl utworu

13. W wierszu Zofii Beszczyńskiej pt. *Kołysanka kamieni* sen kamieni został ukazany za pomocą:

☐ A) ożywienia	☐ B) epitetów
☐ C) wyrazów dźwiękonaśladowczych	☐ D) porównania

*Kołysanka kamieni
w blasku księżyca i słońca
drzemią bez końca
śpią w nich woda i drzewa
wiatr spadły z nieba
ptaki i ryby sennie
gwiazdy promienne
i śpią w nich sny same
w siebie zasłuchane*

14. W wierszu Zofii Beszczyńskiej można wyróżnić:

☐ A) zwrotki	☐ B) wersy
☐ C) rymy	☐ D) strofy

15. Cechą utworów poetyckich jest to, że:

☐ A) przemawiają do wyobraźni i uczuć	☐ B) są wypowiedzią podmiotu lirycznego
☐ C) nie ukazują żadnych postaci ani zdarzeń	☐ D) są zawsze poważne

III. Nauka o języku

16. Spółgłosek twardych pozbawiony jest wyraz:

☐ A) ość	☐ B) cień	☐ C) lśnić	☐ D) sień

17. Orzeczeniem w zdaniu może być forma:

☐ A) brzęk	☐ B) brzęczy	☐ C) brzęczeń	☐ D) brzęczący

18. Zdaniem nie jest:

☐ A) Zdobył szczyt!	☐ B) Szczyt głupoty!
☐ C) Wybrano szczytny cel.	☐ D) Szczytowe osiągnięcie.

19. Niepoprawny jest zwrot:

☐ A) Spójrzcie się tu!	☐ B) Obejrzyj się!
☐ C) Mogę się pożyczyć?	☐ D) Rozglądnęła się.

20. Wyrazy, które nie zmieniają swojej formy to:

☐ A) czy	☐ B) dzisiaj	☐ C) niech	☐ D) taxi

21. Po uroczystości, w której brali udział ważni goście, pisze się:

☐ A) list	☐ B) zaproszenie	☐ C) podziękowanie	☐ D) ogłoszenie

22. Czerwonoskórzy siedzieli już w łódce. - w zdaniu funkcję podmiotu pełni:

☐ A) przymiotnik	☐ B) rzeczownik
☐ C) rzeczownik pospolity	☐ D) w zdaniu brak podmiotu

23. Zepchnijcie łódź na wodę! - w wypowiedzeniu użyto czasownika:

☐ A) nieosobowego	☐ B) w trybie rozkazującym
☐ C) w 3. osobie	☐ D) w liczbie mnogiej

24. Zdaniem pojedynczym została wyrażona informacja:

☐ A) Karmienie słoń 11.15.	☐ B) Zachowaj ostrożność!
☐ C) Do wyjścia.	☐ D) Skup owoców.

25. Wyrażenie przyimkowe jest w wypowiedzeniu:

☐ A) Moda sprzed wielu lat.	☐ B) Życzę wielu lat zdrowia.
☐ C) To nasz wieloletni pracownik.	☐ D) Pracuję od wielu lat.

26. Poprawnie piszemy:

☐ A) niedaleki	☐ B) niepisanie	☐ C) niejeden	☐ D) nieładnie